Çур акине хатĕрленнине тĕрĕслетпĕр

Мастерской патне çул хупă-ха та...

Иртнĕ шăмат кун, пуш уйăхĕн 3-мĕшĕнче, пĕрлешÿллĕ хуçалăхсенче çур акине хатĕрленес ĕçсем епле пынипе паллашма çула

В.Г. Никандров.

тухрăмăр та пирĕн тĕллеве курнă пекех чылай тăнă сивĕсем хыççăн çанталăк та ăшăтса ячĕ: çумăр хыççăнхи евĕр асфальт тăрăх шыв юхать, çивитти çинчен тумла тумлать, кăвак тÿпери сар хĕвел çĕр ĕçченне çур акиччен шутлă вăхăт юлни пирки аса илтерет...

Пĕрлешÿллĕ хуçалăхсене çитсен, пурте вăхăт таппипе тан пыни сисĕнмест те, курăнмасть те. Акă, умра "Сеятель" хуçалăхĕн машинăпа трактор паркĕ. Çăмăл машина унта кĕреймерĕ, мĕншĕн тесен аслă çултан 50 метр та вырнаçнă паркра ун урлă кÿршĕ яла утакансем хывнă сукмаксăр пуçне йытă йĕрри те курăнмасть.

– Кăçалхи хĕлĕн малтанхи ăшă кунĕсене ахаль иртермерĕмĕр: сывхаракан çур акине 3 Беларуç, пĕр Т-150, пилĕк ДТ-75 хутшăнмалла. Кустăрмаллă тракторсем ĕçе хатĕр, Т-150 тракторăнне двигательне юсарăмăр та ăна вырăнне вырнаçтармалла çеç, дизель тракторсем тĕлĕшпе хăш-пĕр юсав ĕçĕсене ирттермелле. Парк алăкĕсене аплипех уçса хурсан, хăш-пĕр запас пайсем «ураланасран» тата хатĕрленÿ ĕçĕсем нумаях мартан парк территорине юртан тасатмарăмăр-ха, – тет çур акине планланă хут çине пăхса хуçалăх ертÿçи А. Соловьев кăçал 452 гектар çĕре сухаласа акмалли, ака-сухана ăнăçлă ирттерме 1,5 миллион тенкĕ кредит илме документсем хатĕрлени çинче чарăнса. Çав вăхăтрах хуçалăхăн ака вăрлăхĕ, тĕпрен илсен массăллă репродукцие кÿснăран Алексей Юрьевич çур акиччен 20 тонна элита пахалăхлă вăрлăх туянма шутланине те, çывăх вăхăтрах сĕрмелли-çунтармалли материалсем килме пуçлассине те, лизингпа икĕ МТЗ-82 трактор туянма пăхнине те пытармарĕ.

"Сеятель" хуçалăхра хальлĕхе мастерскойсем патне пымалли çул хупă пулсан, "Чемеево" хуçалăхра унта пымалли çула уçнă, анчах çур акине хатĕрленсе тар юхтарса ĕçлениех куç тĕлне пулмарĕ. Хуçалăх ĕçченĕсем отчетпа суйлав пухăвне хатĕрленессĕ иккен.

Суворов ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативне çитсен кăна çĕр ĕçченĕ çанă тавăрсах çурхи уй-хир ĕçĕсене хатĕрленни куç умне тухрĕ. Паркра халăх йышлăччĕ, техника та юр айĕнчен тухнăччĕ.

Çур акичченхи вăхăтпа туллин усă курар.

Унччен хуçалăхра механизаторта, водительте, уй-хир бригадин бригадирĕнче нумай ĕçлесе çĕр ĕçĕнче пуян опыт пухнă паянхи тĕп инженер Геннадий Аверкиевич Викторов эпир пынă чух ял хуçалăх техникине çур акине хатĕрлекенсемпе ĕçлĕ канашлу ирттеретчĕ.

– Çур аки ответлă вăхăт пулнине кашниех ăнланатпăр. Унта çĕнĕ техникăпа хутшăнасси вара татах та пысăкрах яваплăх ыйтать. Кăçал туяннă икĕ çĕнĕ ХТЗ-17221 тата заводран капиталлă юсав хыççăн кÿрсе килнĕ Т-150К тракторсем хăйсемпе çĕнĕлле ĕçлеме ыйтаççĕ. Çур акире энерги перекетлекен технологипе ĕçлеме икшер сеялкăллă ака агрегачĕсем ĕçе хатĕрлетпĕр. Кунашкал агрегатсем хирте тăваттă пулĕç. Халĕ сеялкăсен вăрлăх варăнтармалли узелне регулировка тăвасси кун йĕркинче тăрать. Сеялка хире вăр-

В.В.Яковлев.

лăх сапса хăварма çеç ан тухтăр. Хире шуратса хăваратпăр тени вăрлăх тăпра çине юхса юлнипе тÿрремĕнех ан килтĕр, вăл агротехника ыйтнă пек акăнса юлтăр, кĕр çитсен тулăх тухăçпа савăнтартăр, – терĕ юсавçăсемпе, механизаторсемпе ирттерекен калаçуран пăрăнмасăр Геннадий Аверкиевич.

Çак вăхăтра паркра çур акине хатĕрленес ыйтусемпе çула тухнă Т-150К трактор пырса кĕчĕ. Механизатор кабинăран тухичченех унпа калаçу пуçартăм.

– Хуçалăхри механизаторсем çывхаракан çур аки умĕн мĕнле шухăшпа пурăнаççĕ-ха?

– Кунашкал ыйту хăвăр та çур акипе канăçа çухатнине пĕлтерет те, вăл пирĕн шухăш-кăмăлпа тÿр килнĕрен, хуравламасăр юрамасть,– терĕ руль умĕнчен тухмасăрах Василий Витальевич Яковлев тракторист. – Шанса панă çĕнĕ тракторпа çывхаракан çур акире çак «хурçă ут» çумне çирĕпленекен виçĕ механизатор виçĕ сменăпа хирте вăй хурĕç. Трактора пĕр сехет те ĕççĕр лартмалла мар – çак тĕллевпе хатĕрленетпĕр çур акине. Ĕмĕтленни пурнăçа кĕрсен, çурхи ака-суха ĕçĕсене пĕр эрнере вĕçлесе пыма та майĕ пур.

Пытармăпăр, çывхаракан çур аки çине механизатор çапла куçпа пăхни хуçалăхра çурхи кун çулталăк тăрантарать тени паян тĕп вырăнта иккенни курăнать.

– Çур аки – çĕр ĕçченĕн тĕп ĕçĕ. Çавăнпа та кунта пĕри акара те тепри вăрманта пулмалла мар. Акă, хуçалăх ертÿçи В. Андреев сеялкăсене энерги перекетлекен технологипе ĕçлеме хатĕрлеме пĕр уйăх пачĕ те пăр тапранчĕ. Паяна регулировка тумалли кăна юлчĕ. Ку ыйту та çывăх кунсенче татăлса тухасса шанатпăр,– тет паян сеялкăсене ĕçе хатĕрлессипе тимлекен Вячеслав Георгиевич Никандров механизатор.

... Хирсем шурă пĕркенчĕк айĕнчех пулсан та, хĕвел çÿлтен çÿле хăпарнине пăхма ан ÿркен: çуркунне инçе мар, çуркунне юнашар.

Рейд бригади:

А. ПАВЛОВ, ял хуçалăх управленийĕн пуçлăхĕн çумĕ;

С. НИКОЛАЕВ, патшалăх техника надзорĕн районти инженер-инспекторĕ;

Г. ЛЮБИМОВ, Чăваш Республики тăрăхĕнчи Раççей куçман пурлăх управленийĕн районсем хушшинчи 4-мĕш номерлĕ пайĕн тĕп специалист-эксперчĕ;

А. БЕЛОВ, район хаçачĕн ял хуçалăх пайĕн ертÿçи.

А. БЕЛОВ сăн ÿкерчĕкĕсем.

Президент Çырăвне тишкеретпĕр

Пушар хăрушсăрлăхĕшĕн ачаран тимлер

Çак сăмахсен пĕлтерĕшĕ çинче чарăнса тăчĕ пĕрлехи информаци кунне Турайĕнчи вăтам шкулта иртнĕ май РФ МЧСĕн Чăваш Республикинчи Тĕп Управленийĕн патшалăх пушар надзор управленийĕн

Директор çумĕ И.Н. Иванова тĕл пулăва шкул пурнăçĕпе çыхăнтарсах пычĕ.

пуçлăхĕн çумĕ Яков Андреевич Егоров подполковник. Шупашкартан килнĕ пуçлăх 1984 çулта хăй те асăннă шкултан вĕренсе тухнăранах-тăр шкул ачисемпе тата вĕрентекенсемпе тĕл пулса иртнĕ калаçăвĕ те кил ăшши туйăмĕпе тулни сисĕнчĕ.

– Президентăмăр кăçалхи çулталăка ачапа ача амăшне халаллани республикăмăр шав малалла туртăннине çирĕплетет. Ача çулталăкĕ тени вăл ача çуратмалла тенипе çеç тÿр килмест. Кун çути панă ачана тĕрĕс воспитани парса пурнăç çулĕ çине кăларасси вара общественнăç тивĕçĕ те. Президент хăйĕн Çырăвĕнче ачасем кирек хăш çĕршывăн та стратегиллĕ ресурсĕ пулнине, вĕсемсĕр çĕршыв пуласлăхĕ çуккине уçăмлă палăртрĕ. Вĕсем аслă-тăнлă пулни тата пур енлĕ аталанни республикăмăрăн социаллă экономика аталанăвне мала кăларасси, халăхăмăрăн пурнăç пахалăхĕне ăс-хакăлне çĕнĕ шая çĕклесси, Чăваш Енре эффективлă хутшăнусем йĕркелесси пирки иккĕлентермест те. Çавăнпа та паян шкул партти хушшинче ларакансен "Вĕренмелле е çук?" ыйту пулмалла мар, – терĕ сăмахĕнче хăйне вĕрентнĕ учительсене тивĕçлĕ ăс панăшăн тав туса тата шкулта вĕренекен хĕр ачасемпе хĕрарăм учительсене çурхи пĕрремĕш уяв ячĕпе саламласа, хăйсен ĕçĕнче çĕнĕ ÿсĕмсем сĕнсе Яков Андреевич. Ун хыççăн килнĕ хăна республикăри, Раççейри пушар хăрушсăрлăхĕ çинче чарăнса тăчĕ. Раççейре куллен 600-700 пушар алхасать, ирĕке кайнă çулăмра 70-80 çын пурнăçĕ татăлать. Çулталăкĕпе Раççейре 20000 çын пурнăçран уйрăлать. Республикăра та талăксерен вăтамран 6 пушар регистрацилеççĕ. Вĕсенче кашни кун пĕр çын вилет. Куратпăр ĕнтĕ, çакнашкал лару-тăрура çăлавçă професийĕн пĕлтерĕшĕ мала тухать.

– Эпир пĕрле пулса кашни çынра ачаран пушар хăрушсăрлăхĕ çинчен аталантарсан кăна чылай инкексенчен пăрăнса иртме пулĕччĕ, – терĕ хăйĕн сăмахне вĕçленĕ май Я. Егоров.

Кун хыççăн патшалăх пушар надзорĕн районти уйрăмĕн пуçлăхĕ И. Смирнов вĕренекенсемпе тата учительсемпе теракт вăхăтĕнче хăйсене мĕнле тытмаллипе, "хĕрлĕ автанпа" пуçламăш кĕрешÿ епле ирттермеллипе, огнетушительпе усă курассипе вĕрентÿ ирттерчĕ. Пушар епле тухни тата ăна çавраплăхлассипе пĕрремĕш мĕнле ĕçсем туса ирттермелли çинче чарăнса тăчĕ. Районта иртнĕ çулта пулнă пушарсемпе паллаштарчĕ, ачасен ыйтăвĕсем çине хуравларĕ.

– Паянхи тĕл пулу интереслĕ пулни ачасем тупăшса ыйту панинчен те курăнать. Паянхи вĕрентÿ кашниншĕнех усăллă пулчĕ тесе шутлатăп, – терĕ тĕл

"Республикăри хăрушсăрлăх шкулти воспитанирен пуçланать", – терĕ хăйĕн сăмахĕнче Я.А. Егоров.

пулăва вĕçлесе килнĕ хăнасене тав тунă май директор çумĕ Ирина Николаевна Иванова.

Мĕнех усăллă тĕл пулу усăллă çимĕç кÿтĕрчĕ.

Анатолий БЕЛОВ.

Автор сăн ÿкерчĕкĕсем.

Шута илмелли, ăса хывмалли сахал мар...

Пушар хăрушсăрлăх культури вĕрентÿ культуринчен юлмасть.

01 пĕлтерет

Хĕл тата яваплăх

Пушар хăрушсăрлăхĕ – кун йĕркинче куллен тăракан çивĕч ыйтусенчен пĕри. Çакна кăçалхи уйăх çурăри лару-тăру та çирĕплетсе парать. Çулталăк пуçланнăранпа республикăра 120 пушар пулчĕ. Вĕсенче 11 çын пурнăçĕ вăхăтсăр татăлчĕ, 9 çын пиçсе кайрĕ, 2,3 миллион тенкĕлĕх пурлăх кĕлленчĕ. Пушарсен тĕп сăлтавĕсем: усă çулăмпа усă курнă чух асăрханусăр пулни (38,1процент), электрооборудованисене эксплуатацилес правилăсене пăсни (24,1 процент), юсавсăр кăмакасем тата вĕсемпе усă курнă чух пушар хăрушсăрлăх правилисене пăхăнманни (23,3 процент).

Февралĕн 15-мĕшĕ тĕлне районта икĕ пушар пулчĕ, иккĕшĕ те хутнă кăмакасене никам пăхмасăр пăрахса хăварнипе тухрĕç. Иккĕмĕш тĕслĕхĕ февралĕн 13-мĕшĕнче Тури Панклире пулчĕ. Вутçулăм ирĕке кайнине вăхăтра асăрханипе, пулăшу çийĕнчех çитнипе кăна "хĕрлĕ автан" пысăк сиенех кÿреймерĕ: мăрье патĕнчи мачча çуннă тата пÿрте тĕтĕм тулнă.

Хĕл сиввисем иртсе кайманнине шута илсе ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсемпе специалисчĕсен, пурăнмалли çурт-йĕрпе коммуналлă хуçалăхра ĕçлекенсен ял çыннисемпе ăнлантару ĕçĕсем ирттермелле, тăнăç мар çемьесемпе эрех нумай ĕçекен çемьесене, пĕччен пурăнакан ватăсемпе инвалидсене уйрăм шута илмелле, ведомствăлла пушар хуралĕ тытакансен техника юсавли çине тимлĕх уйăрмалла, ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсемпе вырăнти хуçалăх ертÿçисен çулсене юртан тасатса тăрассипе ĕçлемелле.

И. СМИРНОВ, патшалăх пушар надзорĕн районти уйрăмĕн пуçлăхĕ.